

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στη Φινλανδία

Εcomm

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας	6
Χρηματοδότηση.....	7
Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	7
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη	9
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	9
Τι καλύπτεται;	9
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	9
Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	12
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα	13
Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	13
Τι καλύπτεται;	13
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	13
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	14
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	15
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	15
Τι καλύπτεται;	15
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;.....	16
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	16
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	17
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;	17
Τι καλύπτεται;	17
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;	19
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	19
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	21
Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;	21
Τι καλύπτεται;	21
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;.....	23
Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	23

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	24
Πότε δικαιούστε παροχή επιζώντος;	24
Τι καλύπτεται;	25
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές επιζώντων;	25
Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	25
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	27
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	27
Τι καλύπτεται;	27
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	28
Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	28
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	30
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	30
Τι καλύπτεται;	30
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	31
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	31
Κεφάλαιο X: Ανεργία	32
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	32
Τι καλύπτεται;	32
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;	33
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	33
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης	35
Πότε δικαιούστε παροχές λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;	35
Τι καλύπτεται;	35
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;	36
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	36
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	37
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	37
Τι καλύπτεται;	37
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	38
Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	38

Παράρτημα : Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι.....	39
Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές	42

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι της Φινλανδίας καλύπτονται από καθεστάτα κοινωνικής ασφάλισης τα οποία χορηγούν τις βασικές συντάξεις (εθνικές συντάξεις και εγγυημένη σύνταξη), τις παροχές ασθένειας και μητρότητας και τα οικογενειακά επιδόματα. Επιπλέον, όλοι οι εργαζόμενοι δικαιούνται παροχές βάσει της απασχόλησης, όπως εκ του νόμου προβλεπόμενες συντάξεις που συνδέονται με τις αποδοχές, παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, και παροχές ανεργίας. Όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι των δήμων έχουν πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.

Στη Φινλανδία, το σύστημα συνταξιοδότησης που προβλέπει ο νόμος περιλαμβάνει την σύνταξη που συνδέεται με τις αποδοχές και την εθνική σύνταξη. Στις παροχές που προβλέπονται στα δύο αυτά καθεστάτα περιλαμβάνονται η σύνταξη αναπηρίας, η σύνταξη επιζώντος και η σύνταξη γήρατος.

Σκοπός της σύνταξης που συνδέεται με τις αποδοχές είναι να εξασφαλίσει στον συνταξιοδοτούμενο εργαζόμενο το ίδιο βιοτικό επίπεδο με αυτό που είχε κατά την άσκηση της δραστηριότητάς του. Το καθεστώς σύνταξης που συνδέεται με τις αποδοχές βασίζεται σε μια σειρά νόμων, ο κυριότερος από τους οποίους είναι ο νόμος περί συντάξεων μισθωτών (TyEL), που έχει εφαρμογή στους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή στο 60% του συνόλου των εργαζομένων. Οι αυτοαπασχολούμενοι, οι ναυτικοί, οι αγρότες και οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν δικά τους συνταξιοδοτικά καθεστάτα.

Κριτήριο χορήγησης της εθνικής σύνταξης γήρατος είναι η μόνιμη παραμονή στη Φινλανδία. Σκοπός της σύνταξης αυτής είναι να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο εισόδημα στους συνταξιούχους που δεν λαμβάνουν άλλη σύνταξη ή των οποίων η συνταξιοδοτική κάλυψη είναι χαμηλή. Το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται κατά το μέτρο που αυξάνονται τα έσοδα από την σύνταξη που συνδέεται με τις αποδοχές (επαγγελματική σύνταξη), ενώ η εθνική σύνταξη δεν χορηγείται πέραν ενός ανώτατου ορίου της επαγγελματικής σύνταξης (το 2011 κυμαινόταν από 1.079,71 ευρώ έως 1.212,21 ευρώ μηνιαίως ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση).

Στη Φινλανδία, υπάρχουν λίγα μη υποχρεωτικά συμπληρωματικά συνταξιοδοτικά καθεστάτα, καθότι όλοι οι μισθωτοί και οι αυτοαπασχολούμενοι υπάγονται στο σύστημα επαγγελματικών συντάξεων. Δεν υπάρχει ανώτατο όριο στα έσοδα που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της επαγγελματικής σύνταξης και η χορηγούμενη σύνταξη δεν υπόκειται σε ανώτατο όριο.

Προβλέπεται δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων που λαμβάνονται για θέματα κοινωνικής ασφάλισης. Η διαδικασία και τα όργανα προσφυγής για τις διάφορες παροχές αναφέρονται στη συνέχεια.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Αρμόδιο για την κοινωνική ασφάλιση στη Φινλανδία είναι το υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας (*Sosiaali-ja terveystoimariö*).

Πλείονες οργανισμοί συμμετέχουν στην υλοποίηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα ότι έχει αναθέσει σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες τη διαχείριση ενός μέρους της κοινωνικής προστασίας.

Το Ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων (*Kansaneläkelaitos*, ή *Kela*) είναι αυτόνομος οργανισμός δημόσιου δικαίου και είναι αρμόδιο για τη διαχείριση των παροχών κοινωνικής ασφάλισης με βάση τον τόπο παραμονής του ασφαλισμένου. Διοικητικά, ο οργανισμός τελεί υπό την άμεση εποπτεία του φινλανδικού Κοινοβουλίου. Οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης ανήκουν στην αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η διαχείριση του ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού συστήματος που συνδέεται με τις αποδοχές (επαγγελματικές συντάξεις) είναι αρμοδιότητα εξουσιοδοτημένων εταιριών συνταξιοδοτικής ασφάλισης, συνταξιοδοτικών ταμείων και συνταξιοδοτικών οργανισμών. Το εθνικό συμβούλιο συντάξεων (*Eläketurvakeskus*, ή *ETK*) είναι υπεύθυνο για το συντονισμό του συστήματος επαγγελματικών συντάξεων. Έχει επίσης αρμοδιότητα σε θέματα συντάξεων και ασφαλίσεων σε διεθνές επίπεδο. Η εποπτική αρχή ασφάλισης ασκεί την εποπτεία των οργανισμών ασφάλισης και συνταξιοδότησης.

Το Δημόσιο ταμείο διαχειρίζεται το καθεστώς συντάξεων των κρατικών υπαλλήλων και ο συνταξιοδοτικός φορέας της τοπικής αυτοδιοίκησης διαχειρίζεται το συνταξιοδοτικό καθεστώς των εργαζομένων στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι οργανισμοί ασφάλισης ατυχημάτων είναι υπεύθυνοι για την ασφάλιση κατά εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα. Το Δημόσιο Ταμείο είναι υπεύθυνο για την ασφάλιση κατά ατυχημάτων των κρατικών υπαλλήλων. Οι οργανισμοί ασφάλισης κατά ατυχημάτων ανήκουν στην ομοσπονδία οργανισμών ασφάλισης κατά ατυχημάτων. Αρμοδιότητα της ομοσπονδίας είναι μεταξύ άλλων να ενεργεί ως ο αρμόδιος φορέας του τόπου παραμονής ή του τόπου διαμονής, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Φινλανδίας.

Το Ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων είναι αρμόδιο για τις βασικές παροχές ανεργίας. Τα ταμεία ανεργίας που συνεργάζονται κατά κύριο λόγο με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας που συνδέονται με τις αποδοχές. Η ασφάλιση στα ταμεία αυτά είναι προαιρετική.

Χρηματοδότηση

Το κράτος χρηματοδοτεί τα οικογενειακά επιδόματα. Το επίδομα απασχόλησης χρηματοδοτείται κατά το ήμισυ από το κράτος και κατά το υπόλοιπο ήμισυ από την τοπική αυτοδιοίκηση. Οι παροχές ανεργίας χρηματοδοτούνται εν μέρει από δημόσια ταμεία και εν μέρει από τις εισφορές για την ασφάλιση ανεργίας που καταβάλλονται από εργαζομένους, εργοδότες και ασφαλισμένους σε ταμεία ανεργίας. Το κράτος χρηματοδοτεί το μεγαλύτερο μέρος αυτών των παροχών. Η τοπική αυτοδιοίκηση χρηματοδοτεί τις υπηρεσίες δημόσιας υγείας αντλώντας πόρους από τους τοπικούς φόρους και τις πληρωμές των χρηστών. Το κράτος παρέχει επίσης οικονομική συνδρομή στην τοπική αυτοδιοίκηση για τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών. Η χρηματοδότηση των επαγγελματικών συντάξεων εξασφαλίζεται από τις ασφαλιστικές εισφορές των εργοδοτών και των ασφαλισμένων. Το κράτος επιδοτεί τα καθεστά ασφαλίσεων των γεωργών, των ναυτικών και των αυτοαπασχολούμενων. Το ασφαλιστικό σύστημα υγείας στηρίζεται στις εισφορές του εργατικού δυναμικού (μισθωτοί και αυτοαπασχολούμενοι), των εργοδοτών, των ασφαλισμένων και του κράτους. Η ασφάλιση κατά των ατυχημάτων βασίζεται στις ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλουν οι εργοδότες.

Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρώπη διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στα κοινωνικά

επιδόματα ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.
- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξαγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Αρμόδιες για την παροχή υπηρεσιών υγείας είναι κατά βάση οι τοπικές αρχές. Όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι των δήμων της χώρας δικαιούνται υγειονομική περίθαλψη. Οι δημόσιες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης συμπληρώνονται από την ιδιωτική υγειονομική περίθαλψη.

Οι μισθωτοί και οι αυτοαπασχολούμενοι που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι της Φινλανδίας δικαιούνται επίσης ασφάλιση υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Τι καλύπτεται;

Δημόσιες υπηρεσίες υγείας

Η παροχή των υπηρεσιών υγείας οργανώνεται από τις τοπικές αρχές, οι οποίες μπορούν να παρέχουν τις εκ του νόμου προβλεπόμενες υπηρεσίες ανεξάρτητα, σε συνεργασία με άλλες τοπικές αρχές ή να προβαίνουν σε αγορά των υπηρεσιών υγείας άλλης τοπικής αρχής ή άλλου δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα παροχής υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν την υγειονομική εκπαίδευση και την παροχή συμβουλών, την ιατρική περίθαλψη, τις υπηρεσίες αποκατάστασης (που δεν υπάγονται σε άλλο σύστημα), την ψυχική υγεία, τη διακομιδή ασθενών, την οδοντιατρική περίθαλψη, τις υπηρεσίες προσανατολισμού, τις υπηρεσίες υγείας για μαθητές, φοιτητές και στον χώρο εργασίας, καθώς και τις τακτικές εξετάσεις ελέγχου (check-up) και ανίχνευσης (screening).

Ασφάλιση υγείας

Το σύστημα ασφάλισης υγείας επιστρέφει κυρίως τις δαπάνες φαρμάκων που συνταγογραφούνται στο πλαίσιο περίθαλψης εξωτερικών ασθενών, καθώς και το κόστος της αναγκαίας μεταφοράς σε περίπτωση ασθένειας· καταβάλλει επίσης σε χρήμα παροχές ασθενείας, μητρότητας και πατρότητας.

Το σύστημα ασφάλισης ασθενείας επιστρέφει επίσης τις δαπάνες των ιδιωτικών υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, και συγκεκριμένα ένα μέρος των εξόδων για αμοιβές μη συμβεβλημένων γιατρών, το κόστος της ιδιωτικής ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης της οδοντιατρικής περίθαλψης, της θεραπείας και της φυσιοθεραπείας, εξετάσεων που διενεργούνται από ψυχολόγο και εργαστηριακών εξετάσεων.

Επίσης, επιστρέφονται τα έξοδα για ειδικά διαιτητικά παρασκευάσματα που χορηγούνται για την αντιμετώπιση σοβαρών παθήσεων, καθώς και για αλοιφές για την αντιμετώπιση δερματικών ασθενειών.

Τα έξοδα μεταφοράς επιστρέφονται, αφού αφαιρεθεί το κατ' αποκοπή ποσό επιστροφής (9,25 ευρώ) ανά διαδρομή. Η μετακίνηση μπορεί να περιλαμβάνει επίσκεψη με σκοπό την περίθαλψη ή επίσκεψη ειδικού γιατρού στον ασθενή. Τα έξοδα μεταφοράς αποδίδονται στο ακέραιο εάν υπερβαίνουν το ετήσιο απαλλασσόμενο ποσό (157,25 ευρώ).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Δημόσιες υπηρεσίες υγείας

Η ιατρική περίθαλψη παρέχεται κυρίως από τα δημόσια κέντρα υγείας και τα νοσοκομεία. Αυτές οι βασικές υπηρεσίες υγείας προορίζονται πρωτίστως για τους κατοίκους του

εκάστοτε δήμου. Στα κέντρα υγείας, παρέχεται περίθαλψη από γενικούς ιατρούς. Εφόσον υπάρχει ανάγκη εξέτασης από ειδικό γιατρό, ο γενικός γιατρός (ανεξάρτητος ή εργαζόμενος σε κέντρο υγείας) παραπέμπει τον ασθενή σε νοσοκομειακό γιατρό. Σε περίπτωση επείγοντος, ο ασθενής μπορεί να μεταβεί απευθείας σε νοσοκομείο, χωρίς να απευθυνθεί προηγουμένως σε γενικό ιατρό.

Οι ασθενείς έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπηρεσίες περίθαλψης και από κέντρα υγείας εκτός του δήμου διαμονής τους, εφόσον διαμένουν σε άλλον δήμο σε τακτική ή μακροχρόνια βάση, π.χ. λόγω εργασίας, δραστηριοτήτων ψυχαγωγίας, κοντινού συγγενή ή για άλλη παρόμοια αιτία. Ο ασθενής πρέπει να ενημερώνει το κέντρο υγείας του άλλου δήμου σχετικά με τις ανάγκες περίθαλψής του τουλάχιστον τρεις εβδομάδες πριν από την πρώτη επίσκεψη σε αυτό. Επιπλέον, πρέπει να έχει εφοδιαστεί με πλάνο περίθαλψης, το οποίο συντάσσεται από το κέντρο υγείας του δήμου προέλευσης: το πλάνο αυτό καθορίζει τις υπηρεσίες που δικαιούται ο ασθενής σε άλλο κέντρο υγείας. Το πλάνο περίθαλψης απαιτείται για παροχή υπηρεσιών περίθαλψης σε περιπτώσεις εκτός επειγόντων περιστατικών. Όταν πρόκειται για επείγον περιστατικό, οι εν λόγω υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται σε οποιοδήποτε δήμο.

Επιπλέον, ο ασθενής έχει τη δυνατότητα να αλλάζει υγειονομικό σταθμό εντός των ορίων του δήμου διαμονής ή της περιοχής συνεργασίας μία φορά ανά έτος. Σε τέτοια περίπτωση, ο ασθενής οφείλει να ενημερώνει, τόσο τον νέο όσο και τον παλαιό υγειονομικό σταθμό, σχετικά με την αλλαγή, τρεις εβδομάδες πριν από την πρώτη επίσκεψή του. Έχει επίσης τη δυνατότητα να επιλέξει εξειδικευμένη μονάδα υγειονομικής περίθαλψης εντός της λεγόμενης «περιοχής αρμοδιότητας», η οποία απαρτίζεται από όμορες νοσοκομειακές περιφέρειες. Ο ασθενής επιλέγει εξειδικευμένη μονάδα υγειονομικής περίθαλψης σε συνεργασία με τον ιατρό που εκδίδει το παραπεμπτικό περίθαλψης.

Παρέχεται άμεση περίθαλψη των περιπτώσεων που επείγουν. Όσον αφορά τη μη επείγουσα αγωγή, ο νόμος ορίζει τις σχετικές προθεσμίες. Τα κέντρα υγείας πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμα στους ασθενείς κατά τις ώρες λειτουργίας τους. Η αντιμετώπιση που χρειάζεται ο ασθενής συχνά μπορεί να αξιολογείται δια τηλεφώνου από επαγγελματία του τομέα της υγείας, όχι απαραίτητα γιατρό. Σε περίπτωση που για να αποφασιστεί η αναγκαία αντιμετώπιση επιβάλλεται επίσκεψη στο κέντρο υγείας, η τελευταία πρέπει να γίνει εντός τριών ημερών από την τηλεφωνική συνομιλία. Η περίθαλψη που παρέχεται στα κέντρα υγείας ξεκινά εν γένει από την πρώτη κίολας επίσκεψη του ασθενούς. Αν τούτο δεν είναι δυνατό, η αγωγή πρέπει να προταθεί εντός τριών μηνών. Οι ασθενείς που παραπέμπονται σε νοσοκομείο, πρέπει να εξετάζονται εντός τριών εβδομάδων από την ημέρα της παραπομπής τους. Αν οι εξετάσεις δείξουν ότι ο ασθενής πρέπει να νοσηλευθεί, η είσοδος του στο νοσοκομείο πρέπει να γίνει εντός των έξι επόμενων μηνών. Η αναγκαία αντιμετώπιση θεμάτων ψυχικής υγείας παιδιών και νέων πρέπει να εξασφαλίζεται εντός τριών μηνών. Κάθε αναγκαία θεραπεία στον τομέα της οδοντιατρικής πρέπει να παρασχεθεί εντός εύλογης προθεσμίας, το αργότερο εντός έξι μηνών.

Ο ασθενής επιβαρύνεται γενικώς με κατ' αποκοπή ποσό (13,70 ευρώ κατά ανώτατο όριο – το ποσό ποικίλλει ανάλογα με το δήμο) για την περίθαλψη σε κέντρο υγείας. Η περίθαλψη εξωτερικού ασθενούς σε νοσοκομείο κοστίζει 27,40 ευρώ για κάθε επίσκεψη, ενώ τα ημερήσια νοσήλια είναι 32,50 ευρώ. Οι επεμβάσεις χειρουργικής εξωτερικών ασθενών χρεώνονται με 89,90 ευρώ ημερησίως (τιμές 2011). Σε περίπτωση μακροχρόνιας ασθένειας, τα έξοδα καθορίζονται κατά το μεγαλύτερο μέρος βάσει του εισοδήματος.

Οι υπηρεσίες για τις οποίες ο ασθενής έχει ήδη καταβάλει ένα ορισμένο ποσό (633 ευρώ το 2011) εντός 12 μηνών παρέχονται στη συνέχεια δωρεάν. Για περίθαλψη μικρής διάρκειας (κάτω των τριών μηνών) σε ένα ίδρυμα, το τελευταίο μπορεί ωστόσο να χρεώνει 15 ευρώ για κάθε ημέρα περίθαλψης.

Μπορείτε να υποβάλετε αίτηση διόρθωσης τιμολογίου ιατρικής περίθαλψης στη δημοτική επιτροπή υγείας ή στον αντίστοιχο οργανισμό ή ακόμη και στον οργανισμό που όρισε την αγωγή σας. Η αίτηση διόρθωσης πρέπει να υποβληθεί εγγράφως εντός 14 ημερών από την επίδοση του τιμολογίου στον ενδιαφερόμενο.

Ο ασθενής μπορεί να απευθύνει τα παράπονά του για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με την ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη ή τη σχετική αγωγή απ' ευθείας στον διευθυντή του κέντρου υγείας ή του νοσοκομείου στο οποίο νοσηλεύτηκε. Ο ασθενής μπορεί επίσης να υποβάλει καταγγελία στις αρμόδιες αρχές εποπτείας των ιατρικών και νοσοκομειακών ιδρυμάτων.

Ασφάλιση υγείας

Η επιστροφή εξόδων γίνεται με βάση τις τιμές και τα έξοδα που ορίζει το ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων. Τα έξοδα για αμοιβές γιατρών επιστρέφονται σε ποσοστό 60% του κρατικού τιμολογίου. Τα έξοδα για εξετάσεις και περίθαλψη επιστρέφονται σε ποσοστό 75% των δαπανών που υπερβαίνουν την κατ' αποκοπή συμμετοχή του ασφαλισμένου (13,46 ευρώ ανά επίσκεψη) σύμφωνα με σχετικό κατάλογο χρεώσεων. Στην πράξη, πάντως, η επιστροφή των εξόδων το 2010 κυμάνθηκε περίπου στο 25-30% των πραγματικών εξόδων.

Η αμοιβή του οδοντίατρου, τα έξοδα για εξετάσεις και φάρμακα που χορηγεί ο οδοντίατρος, καθώς και τα έξοδα μετακίνησης επιστρέφονται βάσει των ίδιων κανόνων που ισχύουν για τους γιατρούς.

Η ασφάλιση υγείας επιστρέφει εν μέρει ή εν όλω τα έξοδα για συνταγογραφούμενα φάρμακα που έχει χορηγήσει γιατρός στο πλαίσιο θεραπείας. Οι επιστροφές των εξόδων για φάρμακα γίνονται σύμφωνα με τρεις κατηγορίες αποζημίωσης. Η επιστροφή υπολογίζεται ανά προϊόν ως ποσοστό των φαρμακευτικών εξόδων. Ο ασθενής καταβάλλει το ποσοστό συμμετοχής του σε κάθε φάρμακο για τα προϊόντα που υπάγονται στην κατηγορία της ανώτατης ειδικής επιστροφής. Δεν υφίσταται ποσοστό συμμετοχής για τα προϊόντα που υπάγονται στις κατηγορίες βασικής επιστροφής και κατώτατης ειδικής επιστροφής.

Η βασική επιστροφή των δαπανών για φάρμακα που χορηγούνται με ιατρική συνταγή ανέρχεται στο 42% του κόστους των φαρμάκων. Για ορισμένες σοβαρές και μακροχρόνιες ασθένειες, οι δαπάνες για φάρμακα επιστρέφονται κατά 72 ή 100%, αφού αφαιρεθεί η συμμετοχή του ασθενούς με το ποσό των 3 ευρώ. Οι δαπάνες για φάρμακα που βαρύνουν το χρήστη υπάγονται σε ετήσιο ανώτατο όριο (τιμές 2011: 675,39 ευρώ). Πέραν αυτού του ορίου, καταβάλλεται μόνο η συμμετοχή του ασθενούς ύψους 1,50 ευρώ ανά φάρμακο.

Η αίτηση απόδοσης δαπανών για ασθένεια πρέπει να κατατεθεί εντός έξι μηνών από την εξόφληση ιατρικών αμοιβών ή των εξόδων περίθαλψης.

Σε περίπτωση διαφωνίας για οποιοδήποτε θέμα ασφάλισης υγείας μπορεί να υποβληθεί προσφυγή στο ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων ή στο αρμόδιο επαγγελματικό ταμείο ασφάλισης, τα οποία εξετάζουν αν είναι δυνατή η διόρθωση. Αν δεν πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να γίνει η διόρθωση σε αυτό το επίπεδο, η καταγγελία εξετάζεται από την επιτροπή προσφυγών των κοινωνικών ασφαλίσεων. Κατά της απόφασης της επιτροπής αυτής μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο δικαστήριο κοινωνικών ασφαλίσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθένειας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>.

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθένειας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθένειας σε χρήμα;

Οι παροχές αυτές χορηγούνται σε όλους τους μόνιμους κατοίκους ηλικίας από 16 έως 67 ετών και στους μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους μη μόνιμους κατοίκους που εργάζονται στη Φινλανδία για τέσσερις τουλάχιστον μήνες. Δικαίωμα λήψης επιδόματος γεννάται εννέα εργάσιμες ημέρες μετά την έναρξη της ασθένειας (μη συμπεριλαμβανομένης της ημέρας κατά την οποία εκδηλώθηκε η ασθένεια). Το ημερήσιο επίδομα ασθένειας χορηγείται για 300 εργάσιμες ημέρες κατ' ανώτατο όριο.

Τι καλύπτεται;

Αποδοχές ασθένειας

Ο εργοδότης καταβάλλει ολόκληρο τον μισθό για τις πρώτες εννέα ημέρες εάν η σχέση εργασίας υφίστατο τουλάχιστον για έναν μήνα. Εάν η σχέση εργασίας υφίσταται για λιγότερο από ένα μήνα, καταβάλλεται το 50% του μισθού. Στο πλαίσιο των συλλογικών συμβάσεων, οι περισσότεροι εργοδότες καταβάλλουν ολόκληρο τον μισθό κατά τον πρώτο ή και τον δεύτερο μήνα.

Παροχές ασθένειας σε χρήμα

Το ημερήσιο ποσό του επιδόματος ασθένειας σε χρήμα εξαρτάται από το δηλωθέν και ελεγχθέν ετήσιο εισόδημα του ασφαλισμένου ή βάσει των εξαμηνιαίων του εσόδων. Το ημερήσιο επίδομα αυξάνει σε συνάρτηση με το ετήσιο εισόδημα του ασφαλισμένου, ως ακολούθως:

- εισόδημα έως 1.285 ευρώ: 22,13 ευρώ ανά εργάσιμη ημέρα. Το ποσό αυτό καταβάλλεται μόνο εάν ο χρόνος απουσίας του ασφαλισμένου λόγω ασθένειας υπερβαίνει τις 55 ημέρες (με περιορισμούς),
- εισόδημα από 1.286 ευρώ έως 33.479 ευρώ: 70% του 1/300 του εισοδήματος,
- εισόδημα από 33.480 ευρώ έως 51.510 ευρώ: 78,12 ευρώ συν 40% του 1/300 του εισοδήματος άνω των 33.480 ευρώ,
- εισόδημα άνω των 51.510 ευρώ: 102,16 ευρώ συν 25% του 1/300 του εισοδήματος άνω των 51.510 ευρώ.

Ειδικές παροχές ασθένειας σε χρήμα καταβάλλονται σε γονέα ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη φροντίδα και την αποκατάσταση τέκνου ηλικίας κάτω των 16 ετών το οποίο νοσηλεύεται.

Οι παροχές ασθένειας υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος. Κατά την εξέταση των προϋποθέσεων σχετικά με τους πόρους, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των εισοδημάτων του ασφαλισμένου και του συζύγου του.

Επίδομα αποκατάστασης

Κατά τη διάρκεια της θεραπείας χορηγείται επίδομα αποκατάστασης, αν στόχος της θεραπείας είναι η συνέχιση ή η επάνοδος στην επαγγελματική δραστηριότητα ή η είσοδος στην αγορά εργασίας. Κατά κανόνα, το ποσό του επιδόματος αποκατάστασης ορίζεται με βάση τους ίδιους όρους που ισχύουν για το ημερήσιο επίδομα ασθένειας.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθένειας σε χρήμα;

Οι αιτήσεις χορήγησης παροχών ασθένειας υποβάλλονται στα κατά τόπους γραφεία του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων ή στο επαγγελματικό ασφαλιστικό ταμείο.

Οι αιτήσεις για την παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης και τη χορήγηση του αντίστοιχου επιδόματος υποβάλλονται στα κατά τόπους γραφεία του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων. Εξαιρουμένης της προαιρετικά παρεχόμενης αποκατάστασης, οι εκδιδόμενες αποφάσεις που αφορούν στην επανεκπαίδευση και την αποκατάσταση μπορούν να προσβληθούν ενώπιον της επιτροπής προσφυγών των κοινωνικών ασφαλίσεων, ενώ κατά των αποφάσεων της τελευταίας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο δικαστήριο κοινωνικών ασφαλίσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα (δηλαδή επιδόματα που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενείας) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας.*

Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθενείας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθενείας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Δικαίωμα στις παροχές αυτές θεμελιώνουν όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι. Επιπλέον, οι παροχές αυτές καλύπτουν άμεσα τους μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους μη μόνιμους κατοίκους που εργάζονται στη Φινλανδία για τέσσερις τουλάχιστον μήνες.

Τόσο η μητέρα (επίδομα μητρότητας, *äitiysraha*, και γονικό επίδομα, *vanhempainraha*) όσο και ο πατέρας (επίδομα πατρότητας *isyysraha*, και γονικό επίδομα, *vanhempainraha*) πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι της Φινλανδίας για 180 ημέρες τουλάχιστον πριν από την αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού.

Για τη θεμελίωση δικαιώματος σε παροχές σε είδος, δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης.

Τι καλύπτεται;

Το επίδομα μητρότητας καταβάλλεται στη μητέρα τις πρώτες 105 ημέρες. Το δικαίωμα στο επίδομα μητρότητας θεμελιώνεται 30 έως 50 εργάσιμες ημέρες πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία γέννησης. Το γονικό επίδομα καταβάλλεται τις επόμενες 158 εργάσιμες ημέρες. Μπορεί να καταβληθεί είτε στη μητέρα είτε στον πατέρα, αν ο τελευταίος αποφασίσει να μείνει στο σπίτι για να ασχοληθεί με το παιδί, αλλά όχι ταυτόχρονα και στους δύο. Οι θετοί γονείς λαμβάνουν επίσης γονικό επίδομα αν το θετό παιδί τους είναι μικρότερο των επτά ετών.

Η έγκυος δικαιούται ειδική αποζημίωση κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, όταν η ανάπτυξη του εμβρύου ή η εξέλιξη της εγκυμοσύνης τίθενται σε κίνδυνο από χημικό προϊόν, ακτινοβολία ή μεταδοτική ασθένεια συνδεδεμένη με την εργασία της. Η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνον όταν είναι αδύνατο να τοποθετηθεί η έγκυος σε άλλη θέση εργασίας.

Μετά τον τοκετό, ο πατέρας μπορεί να ζητήσει επίδομα και άδεια πατρότητας με μέγιστη διάρκεια 18 εργάσιμες ημέρες, την οποία μπορεί να λάβει τέσσερις φορές κατά την περίοδο χορήγησης του επιδόματος μητρότητας και του επιδόματος πατρότητας. Το δικαίωμα χορήγησης επιδόματος πατρότητας παρατείνεται κατά 1 έως 12 εργάσιμες ημέρες, αν ο πατέρας έλαβε γονικό επίδομα τουλάχιστον τις τελευταίες 12 εργάσιμες ημέρες της περιόδου χορήγησης επιδόματος πατρότητας.

Το επίδομα μητρότητας και το επίδομα πατρότητας είναι ίσα με το ημερήσιο επίδομα ασθένειας. Οι γονείς με παιδί κάτω των 16 ετών που χρειάζεται περίθαλψη ή ακολουθεί επανεκπαίδευση σε νοσοκομείο ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, κατ' οίκον, μπορούν να λάβουν ειδικό επίδομα παιδικής μέριμνας. Το επίδομα αυτό χορηγείται εν γένει συνολικά για 60 εργάσιμες ημέρες κατ' ανώτατο όριο για κάθε παιδί κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους. Το ποσό του ειδικού επιδόματος παιδικής μέριμνας ισούται με το ημερήσιο επίδομα.

Ύψος των παροχών

Η ελάχιστη παροχή σε χρήμα είναι 22,13 ευρώ την ημέρα.

Για τις πρώτες 56 εργάσιμες ημέρες της άδειας μητρότητας, το επίδομα μητρότητας ανέρχεται στο 90% των ετήσιων εισοδημάτων έως 51.510 ευρώ και στο 32,5% των ετήσιων εισοδημάτων άνω του ποσού αυτού. Για την υπόλοιπη άδεια μητρότητας (49 ημέρες), το επίδομα ανέρχεται στο 70% των εισοδημάτων έως 33.479 ευρώ, στο 40% των εισοδημάτων

που κυμαίνονται από 33.480 έως 51.510 ευρώ, και στο 25% των εισοδημάτων άνω των 51.510 ευρώ.

Για τις πρώτες 30 εργάσιμες ημέρες, το γονικό επίδομα και το επίδομα πατρότητας ανέρχονται στο 75% των ετήσιων εισοδημάτων έως 51.510 ευρώ και στο 32,5% των ετήσιων εισοδημάτων άνω του ποσού αυτού. Για την υπόλοιπη γονική άδεια, το επίδομα ανέρχεται στο 70% των εισοδημάτων έως 33.479 ευρώ, στο 40% των εισοδημάτων που κυμαίνονται από 33.480 έως 51.510 ευρώ, και στο 25% των εισοδημάτων άνω των 51.510 ευρώ.

Παροχές σε είδος

Οι ιατρικοί έλεγχοι που διενεργούνται σε κέντρα μητρότητας και υγειονομικής περίθαλψης τέκνων κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και μετά από αυτή είναι δωρεάν.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Οι αιτήσεις χορήγησης παροχών υποβάλλονται στα κατά τόπους γραφεία του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων ή στο επαγγελματικό ταμείο ασφάλισης. Η αίτηση χορήγησης επιδόματος μητρότητας πρέπει να υποβληθεί δύο μήνες πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία τοκετού και η αίτηση για το επίδομα πατρότητας εντός δύο μηνών πριν από την επιθυμητή ημερομηνία έναρξης της χορήγησης παροχών. Οι αιτήσεις χορήγησης γονικού επιδόματος υποβάλλονται ένα μήνα πριν από την επιθυμητή ημερομηνία έναρξης της χορήγησης των εν λόγω παροχών.

Σε περίπτωση διαφωνίας για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με τα γονικά επιδόματα μπορεί να υποβληθεί προσφυγή στο ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων ή στο αρμόδιο επαγγελματικό ταμείο ασφάλισης, τα οποία εξετάζουν αν είναι δυνατή η διόρθωση. Αν δεν πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να γίνει η διόρθωση σε αυτό το επίπεδο, η καταγγελία εξετάζεται από την επιτροπή προσφυγών των κοινωνικών ασφαλίσεων. Κατά της απόφασης της επιτροπής αυτής μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο δικαστήριο κοινωνικών ασφαλίσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν τις παροχές μητρότητας και τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε επιδόματα, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας*. Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Οι παροχές αναπηρίας χορηγούνται κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο του καθεστώτος συντάξεων.

Στη Φινλανδία εφαρμόζεται διπλό σύστημα:

- ένα σύστημα ασφάλισης (εκ του νόμου προβλεπόμενη επαγγελματική σύνταξη, *Työeläke*) που χρηματοδοτείται από εισφορές και καλύπτει όλα τα άτομα που δραστηριοποιούνται στην αγορά εργασίας (μισθωτούς, αυτοαπασχολούμενους, αγρότες) ηλικίας 18 έως 68 ετών,
- ένα καθολικό σύστημα χρηματοδοτούμενο από φόρους (εθνική σύνταξη, *Kansaneläke* και εγγυημένη σύνταξη, *Takuueläke*) το οποίο εγγυάται ελάχιστη σύνταξη σε όλους τους μόνιμους κατοίκους ηλικίας 16 έως 65 ετών.

Τα καθεστώτα συνταξιοδοτικής ασφάλισης είναι ενοποιημένα. Έτσι, όταν η εκ του νόμου προβλεπόμενη επαγγελματική σύνταξη υπερβεί ένα καθορισμένο όριο, δεν καταβάλλεται εθνική σύνταξη ή εγγυημένη σύνταξη.

Για τη θεμελίωση δικαιώματος στην **εθνική σύνταξη** ή στην **εγγυημένη σύνταξη**, απαιτούνται τρία χρόνια διαμονής στη Φινλανδία μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας των 16 ετών.

Για τους μισθωτούς, η θεμελίωση δικαιώματος στην **εκ του νόμου προβλεπόμενη επαγγελματική σύνταξη** δεν συνδέεται με ελάχιστες περιόδους ασφάλισης. Οι αυτοαπασχολούμενοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει περίοδο αυτοαπασχόλησης τεσσάρων τουλάχιστον μηνών.

Στο πλαίσιο τόσο της εθνικής όσο και της επαγγελματικής σύνταξης, οι παροχές μπορούν να έχουν διάφορες μορφές:

- Σύνταξη αναπηρίας χορηγείται σε ασφαλισμένο ο οποίος έχει χάσει την ικανότητά του για εργασία είτε λόγω ασθένειας εξαιτίας της οποίας η ανικανότητα εκτιμάται ότι θα διαρκέσει τουλάχιστον ένα έτος, είτε λόγω μόνιμης βλάβης ή τραυματισμού. Για να λάβετε σύνταξη αναπηρίας στο πλαίσιο της επαγγελματικής σύνταξης, πρέπει να έχετε χάσει τουλάχιστον τα 3/5 της ικανότητάς σας για εργασία (2/5 για σύνταξη μερικής αναπηρίας). Από την ηλικία των 60 ετών, ισχύουν περισσότερο επιεική κριτήρια για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας. Στο πλαίσιο της εθνικής σύνταξης, απαιτείται απώλεια της ικανότητας για εργασία τουλάχιστον κατά 3/5 (δεν καταβάλλεται σύνταξη για μερική αναπηρία). Τα άτομα ηλικίας κάτω των 20 ετών δεν λαμβάνουν σύνταξη μέχρι να αξιολογηθούν οι προοπτικές αποκατάστασής τους. Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται εν γένει όταν ο ενδιαφερόμενος έχει λάβει επιδόματα ασθένειας για περίοδο 300 ημερών περίπου.
- Το επίδομα αποκατάστασης χορηγείται στον εργαζόμενο όταν κρίνεται πιθανό ότι η αναπηρία του, που οφείλεται σε ανεπάρκεια ή ασθένεια, θα βελτιωθεί χάρη σε περίθαλψη ή επανεκπαίδευση. Η συγκεκριμένη παροχή χορηγείται σε δικαιούχο που ακολουθεί πρόγραμμα περίθαλψης και επανεκπαίδευσης.

Τι καλύπτεται;

Σύνταξη αναπηρίας

Η καταβολή της σύνταξης αναπηρίας ξεκινά με το που τελειώνει η μέγιστη περίοδος καταβολής της παροχής ασθένειας (300 ημέρες) για όσο διάστημα πληρούνται οι

προϋποθέσεις μέχρι την έναρξη καταβολής της σύνταξης γήρατος (στην ηλικία των 63 ετών για το καθεστώς επαγγελματικών συντάξεων και των 65 ετών για το καθεστώς εθνικών συντάξεων).

Στο καθεστώς επαγγελματικής σύνταξης, για τον υπολογισμό της σύνταξης αναπηρίας μπορεί να ληφθεί υπόψη, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η μελλοντική περίοδος (δηλαδή, η περίοδος μεταξύ της επέλευσης του κινδύνου και της ηλικίας συνταξιοδότησης). Οι αποδοχές της μελλοντικής περιόδου εν γένει καθορίζονται με βάση το εισόδημα από την άσκηση επαγγέλματος κατά τα πέντε τελευταία χρόνια πριν από την επέλευση του κινδύνου (περίοδος αναφοράς). Στην περίοδο αναφοράς λαμβάνεται υπόψη μόνο το θεσμοθετημένο βασικό εισόδημα που ισχύει σύμφωνα με τη φινλανδική νομοθεσία για τις συντάξεις. Η σύνταξη μερικής αναπηρίας ανέρχεται στο 50% της σύνταξης ολικής αναπηρίας.

Στο καθεστώς εθνικής σύνταξης, το ύψος των παροχών εξαρτάται από τη διάρκεια της διαμονής στη Φινλανδία, την οικογενειακή κατάσταση και το ύψος των λοιπών συντάξεων που προκύπτουν από την εργασία. Το πλήρες ποσό (από 520,19 έως 586,46 ευρώ το 2011, αναλόγως της οικογενειακής κατάστασης) καταβάλλεται εάν ο ασφαλισμένος διέμενε στη Φινλανδία το 80% του χρόνου μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας των 16 ετών και πριν από την έναρξη καταβολής της σύνταξης. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύνταξη προσαρμόζεται ανάλογα με τη διάρκεια διαμονής του ασφαλισμένου στη χώρα. Πάνω από ένα ορισμένο όριο, το ύψος της σύνταξης μειώνεται στο 50% του ποσού της θεσμοθετημένης επαγγελματικής σύνταξης και άλλων συντάξεων τις οποίες λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος από τη Φινλανδία ή από άλλη χώρα.

Εγγυημένη σύνταξη

Οι μόνιμοι κάτοικοι, εφόσον λαμβάνουν πλήρη σύνταξη αναπηρίας, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν εγγυημένη σύνταξη, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ακαθάριστο εισόδημά τους από συντάξεις δεν υπερβαίνει τα 687,74 ευρώ το μήνα. Επίσης, οι μετανάστες (δηλαδή μόνιμοι κάτοικοι που δεν δικαιούνται εθνική σύνταξη) οι οποίοι δεν λαμβάνουν εθνική σύνταξη, μπορούν να λάβουν εγγυημένη σύνταξη υπό την προϋπόθεση ότι είναι τουλάχιστον 16 ετών και πάσχουν από αναπηρία κατά την έννοια του νόμου περί εθνικών συντάξεων.

Το ποσό της εθνικής σύνταξης επηρεάζεται από τυχόν άλλο εισόδημα προερχόμενο από συντάξεις είτε από τη Φινλανδία είτε από άλλη χώρα. Το ποσό του εισοδήματος αυτού αφαιρείται από το πλήρες ποσό της εγγυημένης σύνταξης (687,74 ευρώ). Η εγγυημένη σύνταξη δεν μειώνεται λόγω άλλων αποδοχών, εισοδήματος από κεφάλαια ή περιουσιακά στοιχεία. Το ύψος της δεν επηρεάζεται επίσης από το επίδομα φροντίδας για συνταξιούχους, το επίδομα στέγασης για συνταξιούχους ή το επίδομα άτυπης φροντίδας.

Επίδομα αποκατάστασης

Πριν από τη χορήγηση της σύνταξης αναπηρίας, ο φορέας παροχής της σύνταξης εξετάζει πάντοτε τις προοπτικές αποκατάστασης του αιτούντος.

Ο φορέας επαγγελματικής σύνταξης χορηγεί επίδομα αποκατάστασης για την περίοδο κατά την οποία ο ασφαλισμένος δεν μπορεί να ασκήσει αμειβόμενη δραστηριότητα λόγω περίθαλης για επαγγελματική αποκατάσταση. Όσοι λαμβάνουν ήδη σύνταξη λαμβάνουν προσαυξημένο επίδομα κατά την περίοδο αποκατάστασης.

Το επίδομα αποκατάστασης καταβάλλεται για καθορισμένο χρονικό διάστημα.

Στο καθεστώς επαγγελματικής σύνταξης, το επίδομα αποκατάστασης ισούται με τη σύνταξη ολικής αναπηρίας συν ένα ποσοστό 33% για περιόδους ενεργητικής αποκατάστασης.

Στο καθεστώς εθνικής σύνταξης, το επίδομα αποκατάστασης αντιστοιχεί στο 75% των εισοδημάτων και καταβάλλεται ύστερα από περίοδο αναμονής μίας ημέρας ή 1+9 ημερών. Καταβάλλεται όταν η περίοδος αποκατάστασης διαρκεί περισσότερες από 30 ημέρες. Το επίδομα αποκατάστασης ανέρχεται στο 10% του ύψους της εθνικής σύνταξης, ενώ το κόστος των υπηρεσιών αποκατάστασης καλύπτεται πλήρως.

Λοιπές παροχές αναπηρίας

Σε αυτές συγκαταλέγονται:

- Επίδομα φροντίδας (*Eläkettä saavan hoitotuki*): καταβάλλεται σε δικαιούχους σύνταξης σε τρία διαφορετικά ποσά (57,55 ευρώ, 143,27 ευρώ και 302,96 ευρώ τον μήνα, το 2011) αναλόγως της ανάγκης για βοήθεια της οποίας χρήζουν οι δικαιούχοι σύνταξης ή με γνώμονα την επιστροφή των δαπανών της κατ' οίκον φροντίδας ή άλλων ειδικών δαπανών λόγω ασθένειας ή τραυματισμού,
- Βοήθημα αναπήρων (*16 vuotta täyttäneen vammaistuki*): καταβάλλεται σε άτομα ηλικίας 16-64 ετών τα οποία δεν λαμβάνουν σύνταξη και των οποίων η υγεία είναι εξασθενημένη λόγω ασθένειας ή τραυματισμού. Χορηγείται για λόγους εισοδηματικής ενίσχυσης, για την παροχή αναγκαίων υπηρεσιών, κ.λπ. Το ύψος του εξαρτάται από τον βαθμό αναπηρίας, την ανάγκη για βοήθεια και τα πρόσθετα έξοδα, και ορίζεται σε 85,93 ευρώ, 200,51 ευρώ και 388,80 ευρώ τον μήνα (τιμές 2011).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;

Οι σχετικές αιτήσεις υποβάλλονται στο αρμόδιο συνταξιοδοτικό ταμείο.

Ο βαθμός αναπηρίας καθορίζεται με βάση την κατάσταση της υγείας του αιτούντος. Εκτός από τις ιατρικές γνώματεύσεις, στη σχετική αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη το επίπεδο κατάρτισης του ενδιαφερομένου, η επαγγελματική του πείρα, η ηλικία του και η ικανότητα του να βρει εργασία.

Η χορήγηση του επιδόματος αποκατάστασης μπορεί να ανασταλεί σε περίπτωση μεταβολής της ικανότητας για εργασία ή αν ο δικαιούχος αρνηθεί να δεχθεί περιθάλψη αποκατάστασης χωρίς βάσιμο λόγο.

Στο καθεστώς επαγγελματικής σύνταξης, η σύνταξη ολικής αναπηρίας και το επίδομα ολικής επανεκπαίδευσης μπορούν να μετατραπούν σε σύνταξη μερικής αναπηρίας και σε επίδομα μερικής επανεκπαίδευσης, σε περίπτωση μεταβολής της ικανότητας για εργασία και του εισοδήματος.

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για την απόδοση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία.* Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξή

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70%, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;

Στη Φινλανδία υπάρχουν δύο συστήματα συνταξιοδότησης: η εκ του νόμου προβλεπόμενη επαγγελματική σύνταξη (σύνταξη που συνδέεται με τις αποδοχές) και η εθνική σύνταξη (συμπεριλαμβανομένης της εγγυημένης σύνταξης, *Takuveläke*). Το καθεστώς επαγγελματικής σύνταξης καταβάλλει επαγγελματικές συντάξεις που συνδέονται με τις αποδοχές και βασίζονται στις ασφαλιστικές εισφορές ενώ το καθεστώς εθνικής σύνταξης χορηγεί ελάχιστες συντάξεις με κριτήριο τον τόπο παραμονής.

Από κοινού, οι δύο αυτές συντάξεις αποτελούν τη συνολική εκ του νόμου προβλεπόμενη σύνταξη. Τα καθεστάτα σύνταξης είναι ενοποιημένα. Έτσι, όταν η θεσμοθετημένη επαγγελματική σύνταξη υπερβαίνει ένα καθορισμένο όριο, δεν καταβάλλεται εθνική σύνταξη ή εγγυημένη σύνταξη.

Στο καθεστώς **επαγγελματικής σύνταξης**, είναι δυνατή η συνταξιοδότηση από τα 63 μέχρι τα 68 έτη. Για τους μισθωτούς δεν προβλέπεται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης, ενώ για τους αυτοαπασχολούμενους προβλέπεται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης τεσσάρων μηνών υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Οι επαγγελματικές συντάξεις του ιδιωτικού τομέα τελούν υπό τη διαχείριση 35 συνταξιοδοτικών φορέων. Εάν ο ασφαλισμένος καλύπτεται από διάφορους συνταξιοδοτικούς νόμους (είναι, δηλαδή, ασφαλισμένος σε διάφορους συνταξιοδοτικούς φορείς), ο τελευταίος συνταξιοδοτικός φορέας είναι αυτός που χορηγεί και καταβάλλει ολόκληρη τη σύνταξη. Από την 1η Ιανουαρίου 2004, αυτό ισχύει και για τους δημόσιους συνταξιοδοτικούς φορείς.

Τα πρόσωπα που κατοικούν στη Φινλανδία ή σε άλλο κράτος μέλος και έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους δικαιούνται την **εθνική σύνταξη γήρατος** και **εγγυημένη σύνταξη**. Οι φινλανδοί πολίτες και οι πολίτες άλλων κρατών μελών πρέπει να διαμένουν στη Φινλανδία τουλάχιστον τρία χρόνια, μετά την ηλικία των 16 ετών.

Σε αμφότερα τα καθεστάτα επαγγελματικής και εθνικής σύνταξης, από τη συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας, ο ενδιαφερόμενος, εφόσον το επιθυμεί, μπορεί να ζητήσει την πρόωρη εκκαθάριση της σύνταξής του. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό της σύνταξής του μειώνεται κατά 0,6% ή 0,4% αντίστοιχα για κάθε μήνα μεταξύ της πραγματικής συνταξιοδότησης και του θεσμοθετημένου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης. Η εκκαθάριση της εθνικής σύνταξης μπορεί να μετατεθεί μετά την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης, οπότε χορηγείται αναλόγως προσαυξημένη σύνταξη.

Τι καλύπτεται;

Εκ του νόμου προβλεπόμενη σύνταξη που συνδέεται με τις αποδοχές (επαγγελματική σύνταξη)

Στο πλαίσιο του καθεστώτος επαγγελματικής σύνταξης, οι περίοδοι που θεμελιώνουν δικαίωμα στη σύνταξη γήρατος είναι ο χρόνος υπηρεσίας από 18 (προηγουμένως: 23) έως 68 ετών (προηγουμένως: 65).

Οι συντάξεις υπολογίζονται βάσει των ετήσιων αποδοχών ή του ενοποιημένου ετήσιου εισοδήματος για τους αυτοαπασχολούμενους. Το δικαίωμα στη σύνταξη αυξάνεται κατά τα ακόλουθα ποσοστά σε συνάρτηση με την ηλικία:

- 1,5% από 18 έως 52 ετών,
- 1,9% από 53 έως 62 ετών,
- 4,5% από 63 έως 68 ετών,

Εάν συνεχίσετε να εργάζεστε αφού πάρετε σύνταξη ή εάν ξεκινήσετε άλλη εργασία αφού συνταξιοδοτηθείτε, θεμελιώνετε δικαίωμα σε σύνταξη από την εργασία αυτή ύψους 1,5% ετησίως. Το δικαίωμα στη σύνταξη αυξάνεται επίσης σε συνάρτηση με έσοδα που προκύπτουν από ανταποδοτικές παροχές κοινωνικής ασφάλισης (για παράδειγμα, παροχές ασθένειας).

Οι σπουδές που πιστοποιούνται από δίπλωμα και οι περίοδοι φύλαξης παιδιών κάτω των 3 ετών επιφέρουν προσαύξηση του δικαιώματος στην επαγγελματική σύνταξη, η οποία χρηματοδοτείται από το κράτος.

Εθνική σύνταξη

Η εθνική σύνταξη γήρατος συνδέεται με τα εξής: Δεν καταβάλλεται πάνω από ένα ορισμένο επίπεδο σύνταξης. Με αυτό νοούνται συντάξεις που χορηγεί η Φινλανδία ή μια ξένη χώρα, καθώς και οι διαρκείς αποζημιώσεις με χαρακτήρα σύνταξης. Οι συντάξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και οι οποίες βασίζονται στην ασφάλιση του ίδιου προσώπου και χορηγούνται από άλλα κράτη μέλη δεν λογίζονται ως εισόδημα.

Η σύνταξη μπορεί επίσης να περιλαμβάνει επίδομα φροντίδας, επίδομα στέγασης και επίδομα συντηρούμενου τέκνου.

Το ύψος της εθνικής σύνταξης εξαρτάται επίσης από τον χρόνο κατοικίας στη Φινλανδία μεταξύ του 16ου και του 65ου έτους της ηλικίας. Για τη χορήγηση πλήρους σύνταξης (από 520,19 ευρώ έως 586,46 ευρώ μηνιαίως αναλόγως της οικογενειακής κατάστασης), απαιτούνται τουλάχιστον 40 χρόνια παραμονής στην χώρα. Εάν τα χρόνια παραμονής είναι λιγότερα από το 80% του χρόνου μεταξύ του 16ου και του 65ου έτους της ηλικίας, η σύνταξη προσαρμόζεται αναλόγως της διάρκειας του χρόνου παραμονής.

Το καθεστώς εθνικής σύνταξης παρέχει αρκετά ειδικά επιδόματα:

- Επίδομα φροντίδας (*Eläkettä saavan hoitotuki*): καταβάλλεται σε δικαιούχους σύνταξης σε τρία διαφορετικά ποσά (57,55 ευρώ, 143,27 ευρώ και 302,96 ευρώ τον μήνα, το 2011) αναλόγως της ανάγκης για βοήθεια της οποίας χρήζουν οι δικαιούχοι σύνταξης ή με γνώμονα την επιστροφή των δαπανών της κατ' οίκον φροντίδας ή άλλων ειδικών δαπανών λόγω ασθένειας ή τραυματισμού,
- Στεγαστικό επίδομα για δικαιούχους σύνταξης (*Eläkkeensaajan asumistuki*): καταβάλλεται σε δικαιούχους σύνταξης που κατοικούν στη Φινλανδία. Το ύψος του εξαρτάται από το εισόδημα του δικαιούχου σύνταξης, από τις δαπάνες στέγασης καθώς και από ορισμένους άλλους παράγοντες.

Εγγυημένη σύνταξη

Οι μόνιμοι κάτοικοι, εφόσον δεν λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν εγγυημένη σύνταξη, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ακαθάριστο εισόδημά τους από συντάξεις δεν υπερβαίνει τα 687,74 ευρώ το μήνα. Επίσης, οι μετανάστες (δηλαδή μόνιμοι κάτοικοι που δεν δικαιούνται εθνική σύνταξη) οι οποίοι δεν λαμβάνουν εθνική σύνταξη, μπορούν να λάβουν εγγυημένη σύνταξη από την ηλικία των 65 ετών.

Το ποσό της εθνικής σύνταξης επηρεάζεται από τυχόν άλλο εισόδημα προερχόμενο από συντάξεις είτε από τη Φινλανδία είτε από άλλη χώρα. Το ποσό του εισοδήματος αυτού

αφαιρείται από το πλήρες ποσό της εγγυημένης σύνταξης (687,74 ευρώ). Η εγγυημένη σύνταξη δεν μειώνεται λόγω άλλων αποδοχών, εισοδήματος από κεφάλαια ή περιουσιακά στοιχεία. Το ύψος της δεν επηρεάζεται επίσης από το επίδομα φροντίδας για συνταξιούχους, το επίδομα στέγασης για συνταξιούχους ή το επίδομα άτυπης φροντίδας.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Το Φινλανδικό Κέντρο Συντάξεων (*Eiäketurvakeskus*, ETK) είναι ο βασικός φορέας του καθεστώτος. Ο δημόσιος τομέας έχει τους δικούς του συνταξιοδοτικούς φορείς. Οι εθνικές συντάξεις και οι εγγυημένες συντάξεις τελούν υπό τη διαχείριση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (*Kansaneläkelaitos*, Kela).

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά συστήματα. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:

- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.
- Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία).*

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχή επιζώντος;

Στη Φινλανδία εφαρμόζεται διπλό σύστημα, όπως και για τις άλλες κατηγορίες παροχών (γήρατος και αναπηρίας): αφενός, το καθεστώς των επαγγελματικών συντάξεων βάσει ασφάλισης και, αφετέρου, το χρηματοδοτούμενο από φόρους καθολικό σύστημα βάσει εισφορών το οποίο εξασφαλίζει ελάχιστη σύνταξη στο πρώτο καθεστώς.

Τις συγκεκριμένες παροχές δικαιούνται ο επιζών σύζυγος (συμπεριλαμβανομένου του επιζώντος συντρόφου σε αναγνωρισμένη συμβίωση), ο διαζευγμένος σύζυγος εφόσον δικαιούταν διατροφή πριν από τον θάνατο (αυτό αφορά μόνο την εκ του νόμου προβλεπόμενη επαγγελματική σύνταξη) και τα τέκνα (φυσικό τέκνο, θετό τέκνο, τέκνο για το οποίο ο θανών κατέβαλλε διατροφή, τέκνο το οποίο ζούσε στο ίδιο νοικοκυριό με τον θανόντα εφόσον αυτός ήταν παντρεμένος με τον γονέα του τέκνου).

Και στα δύο καθεστάτα, η σύνταξη χηρείας αναστέλλεται αν ο επιζών σύζυγος παντρευτεί ξανά πριν από την ηλικία των 50 ετών. Σε αυτήν την περίπτωση, ο επιζών λαμβάνει κατ' αποκοπή αποζημίωση που ισούται με σύνταξη τριών ετών.

Επαγγελματική σύνταξη

Ο επιζών σύζυγος δικαιούται σε κάθε περίπτωση αυτή τη σύνταξη αν κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε παιδί. Αν το ζευγάρι είναι άτεκνο, πρέπει:

- ο επιζών σύζυγος να είναι τουλάχιστον 50 ετών κατά το χρόνο του θανάτου, ή
- ο επιζών σύζυγος να λαμβάνει σύνταξη αναπηρίας τουλάχιστον κατά τα τελευταία τρία χρόνια.

Επιπλέον, ο γάμος πρέπει να έχει συναφθεί προτού ο επιζών σύζυγος συμπληρώσει την ηλικία των 50 ετών και να έχει διαρκέσει τουλάχιστον πέντε χρόνια. Άτεκνος επιζών σύζυγος που έχει γεννηθεί πριν από την 1η Ιουλίου 1950 μπορεί να λάβει σύνταξη χηρείας υπό λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις.

Εθνική σύνταξη

Η σύνταξη χηρείας απονέμεται μετά το θάνατο του συζύγου εφόσον:

- ο αποθανών ήταν κάτω των 65 κατά το χρόνο του γάμου·
- ο επιζών σύζυγος είναι κάτω των 65 ετών και δεν λαμβάνει εθνική σύνταξη·
- ο αποθανών είχε διαμείνει στη Φινλανδία για διάστημα τριών ετών μετά το 16ο έτος της ηλικίας του,
- ο επιζών σύζυγος είναι μόνιμος κάτοικος της Φινλανδίας ή άλλης χώρας της ΕΕ
- ο επιζών σύζυγος είχε παιδί μαζί με τον αποθανόντα. Αν δεν υπάρχει κοινό παιδί, η σύνταξη μπορεί να χορηγηθεί μόνον αν ο επιζών ήταν άνω των 50 ετών κατά το χρόνο του θανάτου του συζύγου και κάτω των 50 κατά το χρόνο του γάμου, ενώ ο γάμος πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον πέντε χρόνια.

Ο δικαιούχος πρέπει να πληροί όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις.

Τι καλύπτεται;

Εκ του νόμου προβλεπόμενη σύνταξη που συνδέεται με τις αποδοχές (επαγγελματική σύνταξη)

Η **σύνταξη χηρείας** ανέρχεται στο 17 έως 50% της σύνταξης του θανόντος, ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων που δικαιούνται σύνταξη τέκνου. Η σύνταξη ισούται με τη σύνταξη του θανόντος όταν δικαιούχοι είναι η χήρα/ο χήρος και δύο τέκνα. Εάν ο θανών δεν είχε συνταξιοδοτηθεί κατά τη χρονική στιγμή του θανάτου του, η σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται βάσει της σύνταξης αναπηρίας που θα δικαιούτο ο θανών κατά τη χρονική στιγμή του θανάτου του. Η σύνταξη χηρείας συμψηφίζεται με τη σύνταξη που λαμβάνει (ή που αναμένεται να λάβει) ο ίδιος ο επιζών σύζυγος. Εάν υπερβαίνει ένα ορισμένο ποσό, η σύνταξη χηρείας μειώνεται αναλόγως. Η προς καταβολή σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται ως εξής: 50% σύνταξη θανόντος – 50% (σύνταξη του επιζώντος συζύγου – βασικό ποσό).

Σε περίπτωση διαζευγμένου πρώην συζύγου, η σύνταξη συζύγου διαιρείται. Το προς καταβολή στον πρώην σύζυγο ποσοστό εξαρτάται από το ύψος της διατροφής που λαμβάνει ο πρώην σύζυγος βάσει της απόφασης του διαζυγίου.

Η **σύνταξη ορφανού** καταβάλλεται σε τέκνα ηλικίας κάτω των 18 ετών. Ανέρχεται στο 33 έως 83% της σύνταξης του θανόντος, ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων που δικαιούνται σύνταξη τέκνου.

Εθνική σύνταξη

Για τους πρώτους έξι μήνες, ο σύζυγος λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο 302,47 ευρώ τον μήνα (ποσό προσαρμοσμένο στον χρόνο διαμονής του θανόντος στη Φινλανδία). Μετά τους έξι αυτούς μήνες, η καταβολή της **σύνταξης χηρείας** συνεχίζεται εάν ο επιζών σύζυγος συντηρεί τέκνο ηλικίας κάτω των 18 ετών, με ελάχιστο ποσό 94,74 ευρώ το οποίο μπορεί να αυξηθεί βάσει του εισοδήματος μέχρι τα 491,72 ευρώ κατ' ανώτατο όριο. Εάν δεν υπάρχει τέκνο, η θεμελίωση του δικαιώματος και το ύψος της σύνταξης εξαρτώνται από άλλα εισοδήματα.

Η **σύνταξη ορφανού** χορηγείται σε ορφανά από πατέρα ή/και από μητέρα ηλικίας κάτω των 18 ετών που κατοικούν στη Φινλανδία ή σε άλλο κράτος μέλος. Η σύνταξη ορφανού μπορεί να χορηγηθεί μέχρι την ηλικία των 21 ετών, αν ο δικαιούχος σπουδάζει. Το ορφανό από πατέρα και μητέρα λαμβάνει ξεχωριστή σύνταξη για καθέναν από τους δύο γονείς.

Η σύνταξη ορφανού περιλαμβάνει πάντα ένα βασικό ποσό (55,65 ευρώ τον μήνα). Επιπλέον, μπορεί να χορηγηθεί συμπλήρωμα σύνταξης. Το ύψος του συμπληρώματος (84,18 ευρώ κατ' ανώτατο όριο) εξαρτάται από τις συντάξεις επιζώντων που λαμβάνουν τα παιδιά. Τα παιδιά ηλικίας 18 έως 20 ετών λαμβάνουν μόνο το βασικό ποσό.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές επιζώντων;

Το Φινλανδικό Κέντρο Συντάξεων (*Eiäketurvakeskus*, ETK) είναι ο βασικός φορέας του καθεστώτος. Ο δημόσιος τομέας έχει τους δικούς του συνταξιοδοτικούς φορείς. Οι εθνικές συντάξεις τελούν υπό τη διαχείριση του Ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων (*Kansaneläkelaitos*, Kela).

Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επιδόματα θανάτου είναι εν γένει οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές

ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του επιζώντος συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Στη Φινλανδία, η υποχρεωτική ασφάλιση κατά των εργατικών ατυχημάτων είναι το κύριο καθεστώς αποζημίωσης για τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες. Βάσει της ασφάλισης κατά των εργατικών ατυχημάτων, ο ασφαλισμένος δικαιούται αποζημίωση σε περίπτωση οικονομικής ζημίας λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Η εκ του νόμου ασφάλιση κατά των ατυχημάτων τελεί υπό τη διαχείριση ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών. Μια ασφαλιστική εταιρεία δεν μπορεί να αρνηθεί να παράσχει ή να διατηρήσει σε ισχύ ασφάλιση που έχει ζητηθεί νόμιμα.

Η ασφάλιση ατυχημάτων των αυτοαπασχολούμενων γεωργών υπάγεται στο ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Το Δημόσιο Ταμείο χορηγεί αποζημιώσεις σε περίπτωση ατυχήματος στους δημόσιους και κυβερνητικούς υπαλλήλους.

Ο εργοδότης υποχρεούται να ασφαλίσει κάθε εργαζόμενο που απασχολεί για περισσότερες από 12 ημέρες κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους. Αν ο εργοδότης δεν τηρεί την εκ του νόμου υποχρέωση ασφάλισης ή εάν δεν υπόκειται σε αυτή την υποχρέωση, ο εργαζόμενος που έχει υποστεί βλάβη δικαιούται τις αποζημιώσεις που προβλέπονται στο νόμο περί ασφάλισης ατυχημάτων. Η εξέταση της αίτησης και η καταβολή αυτών των αποζημιώσεων πραγματοποιείται από την ομοσπονδία φορέων ασφάλισης ατυχημάτων (FAI).

Σύμφωνα με το νόμο περί ασφάλισης ατυχημάτων, το δικαίωμα αποζημίωσης εξαρτάται από την ύπαρξη σχέσης εργασίας στον ιδιωτικό ή το δημόσιο τομέα. Η ασφάλιση αυτή καλύπτει τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες. Ως εργατικά ατυχήματα νοούνται τα ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την εργασία ή υπό συνθήκες που σχετίζονται με την εργασία, στη διαδρομή μεταξύ της κατοικίας και του χώρου εργασίας ή στο πλαίσιο έργου ή αποστολής κατ' εντολή του εργοδότη. Ως επαγγελματική ασθένεια νοείται κάθε πάθηση που οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα σε φυσικό, βιολογικό ή χημικό παράγοντα σύμφυτο με την εργασία.

Όλοι οι εργαζόμενοι με σχέση εργασίας στον ιδιωτικό ή το δημόσιο τομέα είναι ασφαλισμένοι, εκτός από τα μέλη της οικογένειας του εργοδότη και τα διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης που, ατομικά ή από κοινού με τα μέλη της οικογένειάς τους, κατέχουν περισσότερο από το μισό της επιχείρησης. Εν γένει, οι φοιτητές που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση είναι επίσης ασφαλισμένοι. Κατά κανόνα, η ασφάλιση κατά των ατυχημάτων καλύπτει και τους εργαζομένους που έχουν σταλεί σε αποστολή στο εξωτερικό.

Αν και οι επιχειρηματίες και τα μέλη της οικογένειάς τους, καθώς και τα διευθυντικά στελέχη των επιχειρήσεων δεν υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση ατυχημάτων, μπορούν να συνάψουν, σύμφωνα με το νόμο περί ασφάλισης ατυχημάτων, προαιρετική ασφάλιση που προσφέρει τις ίδιες παροχές με την υποχρεωτική ασφάλιση.

Τι καλύπτεται;

Το εκ του νόμου καθεστώς ασφάλισης ατυχημάτων εξασφαλίζει αποζημιώσεις για την αναγκαία ιατρική περίθαλψη και την απώλεια εσόδων. Σε περίπτωση προσωρινής ανικανότητας για εργασία, χορηγείται ημερήσιο επίδομα το πολύ για ένα έτος. Κατά τις τέσσερις πρώτες εβδομάδες μετά το ατύχημα, το ποσό είναι ίσο με το ποσό του επιδόματος ασθένειας. Στη συνέχεια, το ημερήσιο επίδομα είναι ίσο με το 1/360 του ετήσιου μισθού του

εργαζόμενοι που υπέστη το ατύχημα. Ο ετήσιος μισθός καθορίζεται κατά κανόνα βάσει του ύψους του τη στιγμή του ατυχήματος.

Αν το ατύχημα προκαλέσει ανικανότητα για εργασία διάρκειας μεγαλύτερης του ενός έτους, ο εργαζόμενος λαμβάνει σύνταξη εργατικού ατυχήματος. Το ποσό της σύνταξης εργατικού ατυχήματος που καταβάλλεται στους εργαζομένους με ολική ανικανότητα ανέρχεται στο 85% του ετήσιου μισθού μέχρι την ηλικία των 65 ετών, ενώ στη συνέχεια η καταβαλλόμενη σύνταξη αποτελεί το 70% του ετήσιου μισθού του.

Σε περίπτωση μερικής ανικανότητας μπορεί να χορηγηθεί μερικό ημερήσιο επίδομα και μερική σύνταξη ατυχήματος. Αυτό το επίδομα και αυτή η σύνταξη αποτελούν φορολογητέα έσοδα. Οι επιστροφές ιατρικών εξόδων δεν υπόκεινται σε φορολογία.

Ο εργαζόμενος λαμβάνει επίσης επίδομα αναπηρίας αν το ατύχημα ή η ασθένεια έχει προκαλέσει γενική διαρκή αναπηρία. Το επίδομα αναπηρίας δεν υπόκειται σε φορολογία. Σε περίπτωση θανάτου, χορηγείται επίδομα για έξοδα κηδείας στους κοντινούς συγγενείς και σύνταξη επιζώντος στο σύζυγο και στα παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών ή κάτω των 25 ετών, εάν σπουδάζουν. Η σύνταξη επιζώντος είναι εισόδημα υποκείμενο σε φορολογία.

Τα έξοδα ιατρικής επανεκπαίδευσης και αποκατάστασης καλύπτονται επίσης από την ασφάλιση ατυχημάτων. Η επανεκπαίδευση έχει κυρίως ως στόχο να επιτρέψει στον εργαζόμενο να βρει μια κατάλληλη αμειβόμενη δραστηριότητα και να διευκολύνει την ανεξαρτησία του στην καθημερινή ζωή. Η επιστροφή των νόμιμων εξόδων επανεκπαίδευσης ή αποκατάστασης, καθώς και η αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματος προβλέπεται εν γένει υπό μορφή σύνταξης εργατικού ατυχήματος.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Σε περίπτωση ατυχήματος, ο εργαζόμενος πρέπει να ενημερώσει αμέσως τον εργοδότη του, ο οποίος του χορηγεί βεβαίωση ασφάλισης, όπως απαιτείται από τον ασφαλιστικό φορέα. Ο τελευταίος αναλαμβάνει, στη συνέχεια, τις δαπάνες της ιατρικής αγωγής και των φαρμάκων που συνταγογραφεί ο γιατρός. Ο εργοδότης πρέπει να υποβάλει δήλωση ατυχήματος στον ασφαλιστικό φορέα, προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία αποζημίωσης.

Αν ο δικαιούχος αμφισβητεί την απόφαση αποζημίωσης του ασφαλιστικού οργανισμού, μπορεί να προσφύγει στην επιτροπή αποζημίωσης εργατικών ατυχημάτων. Ο ασφαλιστικός φορέας δικαιούται να διορθώσει την απόφασή του. Η απόφαση της επιτροπής αποζημίωσης εργατικών ατυχημάτων μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του δικαστηρίου κοινωνικών ασφαλίσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι αποφάσεις του δικαστηρίου κοινωνικών ασφαλίσεων μπορούν να προσβληθούν ενώπιον του ανωτάτου δικαστηρίου.

Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με τις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες ομοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τις παροχές ασθενείας (βλ. ενότητες II και III). Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη

στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα.*

Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την ασφαλιστική τους κάλυψη όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Οικογενειακά επιδόματα χορηγούνται για κάθε παιδί που κατοικεί στη Φινλανδία μέχρι τη συμπλήρωση του 17ου έτους της ηλικίας του.

Η μέλλουσα μητέρα που κατοικεί στη Φινλανδία δικαιούται επίδομα μητρότητας, εφόσον είναι έγκυος για 154 ημέρες και υπέστη ιατρική εξέταση τους τέσσερις πρώτους μήνες της κύησης. Οι γονείς που υιοθετούν παιδί κάτω των 18 ετών δικαιούνται επίσης το εν λόγω επίδομα.

Αντί των δημοτικών κέντρων παιδικής μέριμνας, κάθε οικογένεια με παιδί κάτω των τριών ετών μπορεί να προτιμήσει το επίδομα παιδικής μέριμνας. Στην περίπτωση αυτή, το δικαίωμα στο επίδομα επεκτείνεται και στα άλλα παιδιά της οικογένειας σε προσχολική ηλικία.

Τι καλύπτεται;

Οικογενειακά επιδόματα

Το 2011, τα οικογενειακά επιδόματα ανέρχονταν σε 100,40 ευρώ μηνιαίως για το πρώτο παιδί, 110,94 ευρώ για το δεύτερο παιδί, 141,56 ευρώ για το τρίτο παιδί, 162,15 ευρώ για το τέταρτο παιδί και 182,73 ευρώ για κάθε παιδί μετά το τέταρτο. Τα οικογενειακά επιδόματα δεν υπόκεινται σε φορολογία. Το ποσό για κάθε τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας αυξάνεται κατά 46,79 ευρώ.

Επίδομα μητρότητας

Το επίδομα μητρότητας χορηγείται, κατ' επιλογή της μητέρας, σε χρήμα (140 ευρώ το 2011) ή σε είδος υπό μορφή «καλαθιού» για την ένδυση και τα προϊόντα φροντίδας του παιδιού. Το επίδομα μητρότητας δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος.

Επίδομα παιδικής μέριμνας

Το επίδομα παιδικής μέριμνας κατ' οίκον χορηγείται σε οικογένειες οι οποίες, αντί να κάνουν χρήση των ημερήσιων κέντρων φροντίδας που παρέχουν οι δημοτικές αρχές, φροντίζουν οι ίδιες τα παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών στο σπίτι ή με άλλον τρόπο. Το επίδομα περιλαμβάνει ένα ελάχιστο ποσό ύψους 315,54 ευρώ, μία προσαύξηση δεύτερου τέκνου ύψους 94,47 ευρώ (εάν το τέκνο είναι κάτω των τριών ετών) ή ύψους 60,70 ευρώ (εάν το δεύτερο τέκνο είναι από τριών έως έξι ετών) και ένα συμπλήρωμα που εξαρτάται από τους πόρους και το οποίο μπορεί να φτάσει κατ' ανώτατο όριο τα 168,86 ευρώ μηνιαίως.

Ιδιωτικά επιδόματα παιδικής μέριμνας καταβάλλονται όταν η οικογένεια μεριμνά για τη φροντίδα του τέκνου από τρίτο. Το ελάχιστο ποσό ανέρχεται σε 160,64 ευρώ τον μήνα ανά τέκνο. Είναι δυνατή, επιπλέον, η καταβολή συμπληρώματος εξαρτώμενου από τους πόρους το οποίο μπορεί να φτάσει κατ' ανώτατο όριο τα 135,09 ευρώ τον μήνα ανά τέκνο. Το επίδομα καταβάλλεται απευθείας στο άτομο που παρέχει τη μέριμνα.

Μερικό επίδομα παιδικής μέριμνας ύψους 90,36 ευρώ τον μήνα καταβάλλεται σε γονείς με τέκνο ηλικίας κάτω των τριών ετών κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ετών φοίτησης του τέκνου στο σχολείο, οι οποίοι μειώνουν τις ώρες εργασίας τους σε 30 ώρες την εβδομάδα κατ' ανώτατο όριο.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Η αίτηση χορήγησης των εν λόγω επιδομάτων υποβάλλεται στα κατά τόπους γραφεία του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων. Κατά απόφασης του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στην επιτροπή προσφυγών των κοινωνικών ασφαλίσεων. Κατά των αποφάσεων της τελευταίας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο δικαστήριο κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η αίτηση χορήγησης επιδόματος μητρότητας υποβάλλεται στα κατά τόπους γραφεία του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων το αργότερο δύο μήνες πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία τοκετού. Οι θετοί γονείς πρέπει να υποβάλουν την αίτηση χορήγησης του επιδόματος πριν το παιδί συμπληρώσει το πρώτο έτος της ηλικίας του.

Η αίτηση για χορήγηση επιδόματος μητρότητας μπορεί να υποβληθεί ταυτόχρονα με την αίτηση για τη χορήγηση του βοηθήματος μητρότητας, πατρότητας, γονικού και οικογενειακού επιδόματος.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και τα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο.* Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζετε ποιο κράτος είναι υπεύθυνο να σας χορηγεί τα επιδόματα αυτά και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται. Οι γενικές αρχές για τον προσδιορισμό της σχετικής νομοθεσίας διατίθενται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χωρών, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των επιδομάτων που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας σε μία από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ως εάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διαμένουν και να είναι ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των επιδομάτων από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνου που καταβάλλεται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή των επιδομάτων.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Οι παροχές ανεργίας έχουν είτε τη μορφή επιδόματος που συνδέεται με τις αποδοχές, είτε βασικού επιδόματος, είτε επιδόματος απασχόλησης (κοινωνική βοήθεια). Οι περισσότεροι μισθωτοί καλύπτονται από το ταμείο ανεργίας του κλάδου τους και δικαιούνται, επομένως, επίδομα που συνδέεται με τις αποδοχές. Το επίδομα καταβάλλεται από το ταμείο ανεργίας. Το βασικό επίδομα και το επίδομα απασχόλησης καταβάλλονται από το Ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων (*Kansaneläkelaitos, Kela*).

Για να δικαιούστε μία από τις παροχές ανεργίας, πρέπει:

- να είστε άνεργος χωρίς δική σας υπαιτιότητα ·
- να μην εργάζεστε,
- να είστε ικανός για εργασία,
- να έχετε εγγραφεί ως αναζητών εργασία,
- να είστε στη διάθεση της υπηρεσίας απασχόλησης, και
- να κατοικείτε στη Φινλανδία.

Ασφάλιση ανεργίας

Τα βασικά επιδόματα χορηγούνται σε αναζητούντες εργασία άνεργους ηλικίας 17 έως 64 ετών που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 34 εβδομάδες δραστηριότητας τους τελευταίους 28 μήνες πριν από την απώλεια της θέσης εργασίας τους. Οι αυτοαπασχολούμενοι πρέπει να έχουν ασκήσει δραστηριότητα επί 18 μήνες συνολικά κατά τη διάρκεια των 48 τελευταίων μηνών πριν από την ανεργία και αυτή η επαγγελματική δραστηριότητα πρέπει να είχε συγκεκριμένο σκοπό.

Για τα συνδεδεμένα με τις αποδοχές επιδόματα ισχύουν τα ίδια όρια ηλικίας και οι ίδιες ελάχιστες περιόδους ασφάλισης, όμως οι τελευταίες πρέπει να πληρούνται όταν ο ενδιαφερόμενος είναι εγγεγραμμένος σε ταμείο ασφάλισης ανεργίας. Η υπαγωγή σε ταμείο ασφάλισης ανεργίας είναι προαιρετική.

Επίδομα απασχόλησης (κοινωνική βοήθεια)

Κάθε άτομο ηλικίας 17 έως 64 ετών που κατοικεί στη Φινλανδία δικαιούται το επίδομα απασχόλησης, εφόσον είναι άνεργο και είτε δεν δικαιούται επίδομα ανεργίας είτε έχει εξαντλήσει το δικαίωμά του για το επίδομα αυτό. Άτομα ηλικίας 17 έως 24 ετών δικαιούνται το εν λόγω επίδομα κατά το διάστημα συμμετοχής τους σε μέτρα για την προώθηση της απασχόλησης (πρακτική άσκηση, μαθητεία, επαγγελματική κατάρτιση ή επανεκπαίδευση).

Η περίοδος άσκησης πέντε μηνών είναι υποχρεωτική για τα άτομα που εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας. Δεν απαιτείται άσκηση για τους σπουδαστές της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Τι καλύπτεται;

Ασφάλιση ανεργίας

Το βασικό και το συνδεδεμένο με τις αποδοχές επίδομα ανεργίας καταβάλλονται σε άνεργους που έχουν εγγραφεί σε υπηρεσία απασχόλησης για επτά τουλάχιστον ημέρες κατά τη διάρκεια οκτώ διαδοχικών εβδομάδων.

Τα επιδόματα χορηγούνται πέντε ημέρες την εβδομάδα επί 500 εργάσιμες ημέρες κατ' ανώτατο όριο.

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία άνεργοι οι οποίοι πληρούν την προϋπόθεση σχετικά με την προηγούμενη απασχόληση μπορούν να λαμβάνουν επίδομα μακροχρόνια άνεργου.

Ύψος παροχών

Το βασικό επίδομα ανεργίας (*peruspäiväraha*) είναι κατ' αποκοπή παροχή που ανέρχεται σε 25,74 ευρώ την ημέρα.

Το ύψος του συνδεδεμένου με τις αποδοχές επιδόματος ισούται με το ποσό του βασικού επιδόματος συν το 45% της διαφοράς μεταξύ του ημερήσιου μισθού και του βασικού επιδόματος. Εάν ο μηνιαίος μισθός υπερβαίνει το 105πλάσιο του βασικού ποσού, ήτοι 2.702,70 ευρώ, το επίδομα ανέρχεται στο 20% του ποσού άνω των 2.691,15 ευρώ. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το συνδεδεμένο με τις αποδοχές επίδομα μπορεί να αυξάνεται.

Κοινωνική βοήθεια

Το επίδομα απασχόλησης καταβάλλεται σε άνεργους που έχουν εγγραφεί σε υπηρεσία απασχόλησης για πέντε τουλάχιστον ημέρες κατά τη διάρκεια οκτώ διαδοχικών εβδομάδων.

Το επίδομα απασχόλησης είναι παροχή ίση με το βασικό επίδομα ανεργίας, υπόκειται δε σε ορισμένες προϋποθέσεις εισοδήματος. Κατά την εξέταση του εισοδήματος λαμβάνεται υπόψη το συνολικό εισόδημα του ενδιαφερομένου και μέρος του εισοδήματος του συζύγου ή των γονέων του που υπερβαίνει ένα καθορισμένο όριο.

Το επίδομα απασχόλησης χορηγείται χωρίς προϋποθέσεις εισοδήματος επί 180 ημέρες μετά τη χορήγηση του επιδόματος ανεργίας για ανώτατη περίοδο 500 ημερών, για όσο διάστημα ο άνεργος συμμετέχει σε μέτρα για την προώθηση της απασχόλησης, και σε ορισμένους ηλικιωμένους άνεργους.

Το επίδομα απασχόλησης χορηγείται χωρίς χρονικό περιορισμό.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Η αίτηση χορήγησης του βασικού επιδόματος και του επιδόματος απασχόλησης υποβάλλεται στα κατά τόπους γραφεία του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων και η αίτηση χορήγησης επιδόματος συνδεδεμένου με τις αποδοχές υποβάλλεται στο ταμείο ασφάλισης ανεργίας του ασφαλισμένου. Η υπηρεσία απασχόλησης κοινοποιεί στο ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων ή στο ταμείο ασφάλισης ανεργίας δεσμευτική γνώμοδότηση σχετικά με τους περιορισμούς της πολιτικής απασχόλησης που διέπουν τη χορήγηση της παροχής.

Σε περίπτωση διαφωνίας για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με την ασφάλιση ανεργίας μπορεί να υποβληθεί προσφυγή στο ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων ή στο αρμόδιο επαγγελματικό ταμείο ασφάλισης, τα οποία εξετάζουν αν είναι δυνατή η διόρθωση. Αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να γίνει η διόρθωση σε αυτό το επίπεδο, η προσφυγή εξετάζεται από την επιτροπή ασφάλισης ανεργίας. Κατά της απόφασης της επιτροπής ασφάλισης ανεργίας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο δικαστήριο κοινωνικών ασφαλίσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους

διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα.*

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης

Πότε δικαιούστε παροχές λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Γενική κοινωνική βοήθεια

Η κοινωνική βοήθεια είναι ένα είδος βοηθήματος έσχατης ανάγκης που στόχο έχει την εξασφάλιση των ελάχιστων μέσων διαβίωσης στο άτομο (οικογένεια). Το βοήθημα αυτό παρέχεται όταν ένα άτομο (οικογένεια) δεν διαθέτει προσωρινά, για μικρότερο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, επαρκείς πόρους για να καλύψει τις αναγκαίες δαπάνες διαβίωσης. Η παροχή αυτή χορηγείται από τις δημοτικές αρχές της περιοχής στην οποία κατοικεί το άτομο (οικογένεια).

Δικαίωμα σε κοινωνική βοήθεια έχουν όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι. Η χορήγησή της συγκεκριμένης παροχής δεν εξαρτάται από την ηλικία ή την εθνικότητα.

Ειδικοί ελάχιστοι πόροι διαβίωσης

Η ειδική βοήθεια υπέρ των μεταναστών είναι ένα επίδομα που στόχο έχει την εξασφάλιση μέσων βιοπορισμού σε ηλικιωμένους ή ανάπηρους μετανάστες οι οποίοι δεν δύνανται να εργαστούν και δεν δικαιούνται πλήρη εθνική σύνταξη λόγω ανεπαρκών περιόδων διαμονής στη χώρα. Τα άτομα που έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους ή τα ανίκανα για εργασία άτομα 21 έως 64 ετών μπορούν να αξιώσουν αυτή την παροχή. Οι αιτούντες πρέπει επίσης να κατοικούν τουλάχιστον στη Φινλανδία τα πέντε τελευταία χρόνια τουλάχιστον. Το μέγιστο ποσό του ειδικού επιδόματος είναι ίσο με την πλήρη εθνική σύνταξη. Το χορηγούμενο ποσό εξαρτάται από τα εισοδήματα και την περιουσία του αιτούντος και του συζύγου του.

Το επίδομα αναπηρίας σε χρήμα αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους ανάπηρους ηλικίας 16 έως 64 ετών στην καθημερινή τους ζωή, στις σπουδές τους και στην επαγγελματική τους δραστηριότητα. Το ύψος του βοηθήματος κλιμακώνεται με βάση τρεις κατηγορίες και μπορεί να χορηγηθεί σε άτομα που δεν λαμβάνουν κάποιου είδους σύνταξη.

Το στεγαστικό επίδομα για συνταξιούχους χορηγείται σε άτομα που έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους και κατοικούν σε μισθωμένα σπίτια στη Φινλανδία ή σε συνταξιούχους ηλικίας 16 έως 64 ετών. Η εν λόγω παροχή καταβάλλεται για εύλογες δαπάνες στέγασης πάνω από το 85% ενός καθορισμένου ορίου. Η κυβέρνηση ορίζει κάθε χρόνο τα ανώτατα όρια λαμβάνοντας υπόψη το κόστος στέγασης στον εκάστοτε δήμο και το μέγεθος της οικογένειας. Το ύψος του επιδόματος εξαρτάται επιπλέον από τη σύνθεση της οικογένειας και το μέγεθος του εισοδήματος και της περιουσίας του δικαιούχου.

Επίδομα απασχόλησης

Βλ. κεφάλαιο X.

Τι καλύπτεται;

Γενική κοινωνική βοήθεια

Η συγκεκριμένη παροχή αποτελείται από ένα σταθερό βασικό ποσό και ένα πρόσθετο βοήθημα το ύψος του οποίου κυμαίνεται αναλόγως των αναγκών. Το ύψος της παροχής εξαρτάται από τη σύνθεση της οικογένειας, ως ακολούθως:

- άγαμοι και μονογονεϊκές οικογένειες: 419,11 ευρώ τον μήνα
- άλλα άτομα ηλικίας τουλάχιστον 18 ετών: 85% του προαναφερθέντος ποσού,

- τέκνα 18 ετών και άνω που ζουν μαζί με τους γονείς τους: 73% του προαναφερθέντος ποσού,
- τέκνα ηλικίας από 10 έως 17 ετών: 70% του προαναφερθέντος ποσού,
- τέκνα κάτω των 10 ετών: 63% του προαναφερθέντος ποσού,
- οικογένειες με παιδιά ηλικίας κάτω των 17 ετών: το βασικό ποσό μειώνεται κατά 5% από το δεύτερο τέκνο και κατά 10% για κάθε τέκνο μετά το τρίτο.

Κατά τον καθορισμό του ύψους της κοινωνικής βοήθειας λαμβάνονται υπόψη οι σημαντικές ιατρικές δαπάνες στις οποίες έχουν προβεί ενδεχομένως οι δικαιούχοι.

Άλλες δαπάνες για τις οποίες είναι δυνατή η χορήγηση πρόσθετης κοινωνικής βοήθειας είναι η κάλυψη σε ποσοστό 100% των εύλογων δαπανών στέγασης, οι δαπάνες παιδικής μέριμνας και άλλες δαπάνες που θεωρούνται βασικές.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Η κοινωνική βοήθεια χορηγείται από τις δημοτικές αρχές για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, συνήθως για έναν μήνα κάθε φορά. Η διαδικασία διέπεται από θεσμοθετημένες προϋποθέσεις που ορίζουν οι δημοτικές αρχές και ακολουθεί τους συνήθεις διοικητικούς κανόνες.

Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώνει την αρμόδια αρχή για τυχόν αλλαγές των περιστάσεων στις οποίες βασίζεται η απόφαση χορήγησης της παροχής. Σε αυτήν την περίπτωση αξιολογείται εκ νέου η ανάγκη χορήγησης βοηθήματος.

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλεια και όχι τα επιδόματα κοινωνικής βοήθειας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι δικαιούνται μακροχρόνια περίθαλψη, χωρίς ελάχιστες περιόδους ασφάλισης και χωρίς όρια ηλικίας.

Καλύπτονται τα άτομα που χρήζουν διαρκούς και τακτικής βοήθειας ή φροντίδας (κατά κανόνα μία φορά την εβδομάδα τουλάχιστον).

Δεν υπάρχει καθολικός ορισμός του δικαιώματος, καθώς εξαρτάται από το καθεστώς και τις δημοτικές αρχές.

Τι καλύπτεται;

Παροχές σε είδος

Είναι δυνατή η παροχή κατ' οίκον υπηρεσιών και υπηρεσιών προς ανάπηρους (υπηρεσίες μεταφοράς, προσωπικός βοηθός, εργασίες τροποποίησης του σπιτιού), καθώς και η παροχή στήριξης για άτυπη φροντίδα (επίδομα φροντίδας, η θεσμοθετημένη προβλεπόμενη άδεια για τον φροντιστή, στήριξη και συμβουλευτική υποστήριξη).

Προβλέπονται επίσης ειδικές υπηρεσίες στέγασης για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες που χρειάζονται εξωτερική στήριξη και βοήθεια, η οποία δεν μπορεί να παρασχεθεί σε ένα συνηθισμένο σπίτι.

Στις προβλεπόμενες από τον νόμο υπηρεσίες περίθαλψης σε ίδρυμα περιλαμβάνονται οι υπηρεσίες που παρέχονται σε γηροκομεία, σε θαλάμους νοσηλείας δημοτικών κέντρων υγείας και σε εξειδικευμένες μονάδες φροντίδας ατόμων με νοητική αναπηρία. Μακροχρόνια περίθαλψη σε ίδρυμα παρέχεται σε διαφόρων ειδών οίκους ευγηρίας και κέντρα για ανάπηρους βετεράνους πολέμου. Περίθαλψη σε γηροκομεία και ιδιωτικά νοσοκομεία παρέχουν επίσης οι ΜΚΟ και οι ιδιωτικές εταιρείες.

Η συμμετοχή του ενδιαφερόμενου στην οργανωμένη από το κράτος μακροχρόνια περίθαλψη (άνω των τριών μηνών) εξαρτάται από το εισόδημα. Η επιβάρυνση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 85% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος του ενδιαφερόμενου. Ανεξαρτήτως αυτού, πρέπει να περισσεύουν 97 ευρώ κάθε μήνα για προσωπικά έξοδα.

Παροχές σε χρήμα

Το επίδομα φροντίδας για συνταξιούχους (*Eläkkeensaajien hoitotuki*) έχει τρεις διαβαθμίσεις αναλόγως της ανάγκης για βοήθεια:

- Βασικό ποσό: 57,55 ευρώ τον μήνα που καταβάλλονται σε περίπτωση ασθένειας ή τραυματισμού η οποία έχει ως αποτέλεσμα να χρειάζεται ο ενδιαφερόμενος τουλάχιστον εβδομαδιαία βοήθεια ή συνδρομή ή εποπτεία κατά την επιτέλεση των δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής,
- Προσαυξημένο ποσό: 143,27 ευρώ τον μήνα που καταβάλλονται σε περίπτωση ασθένειας ή τραυματισμού η οποία έχει ως αποτέλεσμα να χρειάζεται ο ενδιαφερόμενος ημερησίως βοήθεια ή συνδρομή ή εποπτεία κατ' την επιτέλεση διαφόρων δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής
- Ειδικό ποσό: 302,96 ευρώ τον μήνα που καταβάλλονται σε περίπτωση ασθένειας ή τραυματισμού η οποία έχει ως αποτέλεσμα να χρειάζεται ο ενδιαφερόμενος 24ωρη βοήθεια και συνδρομή από τρίτο.

Άλλα χρηματικά επιδόματα που καταβάλλονται στο πλαίσιο της μακροχρόνιας περίθαλψης είναι τα ακόλουθα:

- Επίδομα αναπηρίας παιδιού και επίδομα αναπηρίας: αμφότερα έχουν τρεις διαβαθμίσεις αναλόγως του βαθμού αναπηρίας: 85,93 ευρώ, 200,51 ευρώ ή 388,80 ευρώ τον μήνα. Το πρώτο επίδομα χορηγείται για τη φροντίδα παιδιού του οποίου η κατάσταση, εξαιτίας ασθένειας, ανεπάρκειας ή βλάβης καθιστά αναγκαία τουλάχιστον για έξι μήνες την παροχή φροντίδας και επανεκπαίδευσης κατά τρόπο που επιφέρει ειδική οικονομική ή άλλη επιβάρυνση. Το δεύτερο επίδομα αποσκοπεί να βοηθήσει τους ανάπηρους ηλικίας 16 έως 64 ετών στην καθημερινή τους ζωή, στις σπουδές τους και στη επαγγελματική τους δραστηριότητα. Καταβάλλεται μόνο σε άτομα που δεν λαμβάνουν άλλη σύνταξη,
- Επίδομα φροντιστή: η εν λόγω παροχή εξαρτάται από τις δημοτικές αρχές. Το ελάχιστο ύψος της είναι 353,62 ευρώ τον μήνα. Οι φροντιστές που έχουν συμφωνία με τις δημοτικές αρχές δικαιούνται τρεις ημέρες ρεπό τον μήνα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Οι υπηρεσίες παρέχονται από τις δημοτικές αρχές, στις οποίες πρέπει να υποβάλλονται οι σχετικές αιτήσεις. Οι δημοτικές αρχές είναι υπεύθυνες για τις υπηρεσίες οι οποίες μπορεί να παρέχονται από την ίδια τη δημοτική αρχή, από κοινού με άλλες δημοτικές αρχές ή βάσει σύμβασης με ιδιωτικό φορέα παροχής υπηρεσιών.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα.*

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Παράρτημα : Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις θεμελίωσης δικαιωμάτων και τις επιμέρους παροχές κοινωνικής ασφάλισης στη Φινλανδία μπορείτε να λάβετε από τους δημόσιους φορείς που διαχειρίζονται το σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Για ζητήματα που αφορούν παροχές ασφάλισης σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να απευθύνεστε στους ακόλουθους φορείς:

Kansaneläkelaitos
(Ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων)

Παροχή πληροφοριών σε ατομική βάση:
Οικείο τοπικό γραφείο (του τόπου κατοικίας ή διαμονής του ενδιαφερομένου)
Λοιπές πληροφορίες:
Nordenskiöldinkatu 12
PL 450
00101 Ελσίνκι
Τηλ.: 020 434 11
Φαξ: 020 434 5058
Ηλ. Ταχ.: International.affairs@kela.fi
www.kela.fi

Eläketurvakeskus
(Εθνικό κέντρο συντάξεων)
00065 Eläketurvakeskus
Τηλ.: 010 7511
www.etk.fi

Taraturmavakuutuslaitosten liitto
(Ομοσπονδία φορέων ασφάλισης ατυχημάτων)
Bulevardi 28
00120 Ελσίνκι
Τηλ.: (09) 680 401
Ηλ. Ταχ.: mailto:tv1@vakes.fi
www.tv1.fi

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry (TYJ)
(Ομοσπονδία ταμείων ασφάλισης ανεργίας της Φινλανδίας)
Mäkelänkatu 2 C
00500 Helsinki
www.tyj.fi

Φορείς επαγγελματικής σύνταξης

Eläke-Fennia
00041 Eläke-Fennia
Τηλ.: 010 5031

Tapiola
PL 9
02010 Tapiola
Τηλ.: (09) 4531

Varma
PL 1
00098 Varna
Tel.: 010 51513

Ilmarinen
00018 Ilmarinen
Tel.: (09) 1841

Pensions-Alandia
PB 121
22101 Mariehamn
Τηλ.: (018) 29 000

Veritas
PL 133
20101 Turku
Τηλ.: 010 55 010

Η διαχείριση των εταιρικών συνταξιοδοτικών και ασφαλιστικών ταμείων γίνεται από την επιχείρηση στην οποία ανήκουν και η διεύθυνσή τους είναι ίδια με αυτή της επιχείρησης.

Etera
PL 20
00241 Ελσίνκι
Τηλ.: 010 553 300

Maatalousyrittäjien eläkelaitos
(Ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων)
PL 16
02101 Espoo
Τηλ.: (09) 43 511

Merimieseläkekassa
(Ταμείο συντάξεων ναυτικών)
PL 327
00241 Ελσίνκι
Τηλ.: 010 633 990

Kirkon keskusrahasto (Kirkkohallitus)
(Εθνικό ταμείο της εκκλησίας (Εθνικό συμβούλιο της εκκλησίας))
PL 185
00161 Ελσίνκι
Τηλ.: (09) 18 021

Kuntien eläkevakuumus
(Τοπικός κρατικός συνταξιοδοτικός φορέας)
PL 425
00101 Ελσίνκι
Τηλ.: 010 3141

Valtiokonttori
(Δημόσιο ταμείο)
PL 30
00054 Valtiokonttori
Τηλ.: (09) 77 251

Vakuutusvalvontavirasto
(Υπηρεσία ελέγχου ασφαλίσεων)
PL 449
00101 Ελσίνκι
Τηλ.: (09) 415 5950

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα¹, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξαγονται» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στη Φινλανδία.

Οι ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές για τη Φινλανδία είναι οι ακόλουθες:

- Στεγαστικό επίδομα για συνταξιούχους (νόμος περί στεγαστικού επιδόματος για συνταξιούχους αριθ. 571/2007),
- Επίδομα απασχόλησης (νόμος περί παροχών ανεργίας αριθ. 1290/2002),
- Ειδική υποστήριξη για μετανάστες (νόμος περί ειδικής υποστήριξης για μετανάστες αριθ. 1192/2002).

¹ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.